

Školní třída jako sociální
skupina

Skupinové jevy, konformita

Sociální skupina vymezení, znaky

- interakce mezi lidmi trvá delší dobu
- členové vnímají skupinu jako skupinu a sebe jako její členy,
- vlastní normy, systém hodnot a systém sankcí
- vědomí společného cíle či vlastního účelu,
- motivace setrávat ve skupině, skupina uspokojuje jejich potřeby
- Skupinová struktura a dynamika, koheze skupiny

Klasifikace skupin

- Malé x střední x velké
- Primární x sekundární
- Formální x neformální
- Členské x vztažné
- Podle účelu vzniku (sousedské, zájmové, sportovní, pracovní, studijní....)
- Podle hodnotové orientace (pozitivní x negativní)

Sociální pozice

- Vymezení
 - postavení ve vztahu k ostatním členům skupiny
- Pozice hlediska míry osobní moci:
 - vůdce či vedoucí (dominující osoby)
 - pomocníci (aktivní osoby)
 - soupeřníci (závislé osoby)
 - pasivní členové
 - okrajoví, periferní členové
- Pozice z hlediska popularity u ostatních členů skupiny:
 - populární osoby (přitažlivé pro většinu členů)
 - oblíbené osoby (přitažlivé pro mnohé členy)
 - akceptované osoby (preferuje je část skupiny)
 - trpěné osoby (preferovány jen někým)
 - mimostojící osoby (nepreferuje je nikdo ze skupiny)

Pozice není neměnná

Sociální role

- Vymezení
 - Standard chování, které ostatní od jedince očekávají v souvislosti s jeho pozicí
 - Skládá se z vnitřních a vnějších znaků (oblečení, gesta, názory, pohnutky...)
 - Podléhá sociální kontrole a sankcím
- Přijímání sociální role
 - divergentní a konvergentní přístup,
 - vyrovnání se s rolí (účelové, vnitřní distanc či odpor)
- Konflikt sociálních rolí
 - Odlišnost/neslučitelnost požadavků dvou rolí (kamarád-žák; rodič – zaměstnanec – student)

Vliv skupiny na jedince

- Odlišný od působení jedince
- Mechanismy sociálního tlaku
 - strach z případných sankcí
 - loajalita ke skupině
 - přesvědčení o správnosti postoje.
- Konformita (faktická, vnitřní x účelová, vnější)
- Skupinový vliv v oblasti výkonu
 - Sociální facilitace a inhibice (zvýšení x snížení výkonu)
 - Sociální lenivost, přenesení zodpovědnosti
- Skupinový vliv v oblasti rozhodování
 - Skupinová polarizace (posun názorů skupiny směrem k extrému)
 - Skupinářské myšlení (kohezivní skupina přijímá špatné, neracionální rozhodnutí)

Konformita

- Změny chování, názorů vlivem sociálního tlaku
požadavek chování v souladu s normami (vnitřní konflikt)
- Projev – chování, verbální i pasivní mlčení (nepodpořit něco v souladu se skupinou)
- Nonkonformita – pasivní (nezávislost) x aktivní (oponent)
- Vnější (vnitřní odpor) x vnitřní (akceptace)
- Specifické druhy: vyhovění a poslušnost
- Studie konformity
 - Muzafer Sherif (1936) – autokinetický efekt
 - Solomon Asch (1951) – experiment s úsečkami – 37% osob podlelo sociálnímu tlaku, i když bylo řešení evidentně mylné; podlehnutí tlaku prožívali velmi negativně; tlak ke konformitě se zeslabuje, pokud je skupina nejednotná

Proč jsou lidé konformní?

1. Potřeba mít pravdu = informační sociální vliv (jsem nejistý – chovám se jako ostatní)
 2. Potřeba být oblíben = normativní sociální vliv (kdo nevybočuje je oblíben)
- Kdo a kdy je více konformní?
 - Citlivé období adolescence (slangové výrazy, oblečení, obuv, hudba...)
 - tlak ke konformitě s rizikovým chováním
 - Je konformita žádoucí?

Děkuji za pozornost